

Saaledes voxer Norge ind i Forbundet med hævet Hoved

Taler

Johan Sebastian Welhaven

Dato

18 juli 1856

Omstendigheder

Tale "ved Avskedssoireen for Naturforskerne" efter Studentertoget i Sverige

1 Inden den Kreds opløses, som i Videnskabens og i vort Nordens Navn saa smukt og rigt har samvirket her, maa det være mig tilladt at træde ind i Kredsen, for paa mine egne og mange Andres Vegne at udtale et Ord, der ligger os alle paa Hjertet.

5

Med dette Møde afsluttes betydningsfuldt og mindeværdigt den store Række af Samlivsscener i nordisk Aand og Øiemed, som begyndte her, da Ganger-Rolf drog ud af Havnen med sit talrige, livfulde Reiseselskab. Jeg var en Styrer i dette Samfund, og derfor fremtræder jeg nu blandt svenske og danske Mænd med en
10 Tak, som jeg beder dem bringe hjem til de Arner, vi nys med bankende Hjener forlod.

Vel er Takken allerede før ydet, ikke sparsomt, ikke, som det hyppig sker, med svag eller tilsløret Inderlighed. Af Følelsens Dyb strømmede den frem i ethvert
15 af Samlivets Øieblikke, og det Indtryk den gav, var uadskilleligt fra hine Møders hele Samfryd og Festlighed. Men dog er det godt og lifligt at kunne fonye Taksigelsen i en Kreds som denne, at kunne give saadanne Mænd Hilsener med til fjerne Venner. Ja, bringer vor Tak til Eders Hjem, ikke blot for Gjestevenskabets rige Bord med de krandsede Bægere, men allermest for
20 Sindsopløftelsen, vi fandt i den Forvisning, at et sandt, levende Brodersind overalt kom os imøde.

Og lad mig til denne Tak knytte en Betragtning, der angaaer det hele Samhold i Norden, til hvis Udvikling vi alle ønske at bidrage; men som jeg helst fremstiller
25 i mit Hjem, og just nu for disse Vidner. Thi er Nordens Sag et Fællesanliggende for de tre Folk, saa har den dog for ethvere af dem en Side, som i dets egen

Midte bedst beskues, og en saadan vil jeg pege paa; det er den, der træder frem i Norge og som i denne Kreds faaer et strerkere Lys.

- 30 Jeg maa trenke paa Kalmar, det første Sted i Sverige, hvor vort Tog landede; Kalmar med det gamle, forunderlige Slot, der har trodset saavel Tidens fortærende Magt, som Menneskenes indtrængende Hærverk, og nu ligesom trøstig venter paa den Fornyse, som allerede ved omhyggelige og kunsterfarne Hænder er begyndt. Hvad var det, som saa mægtigt greb mig, da jeg med mine
- 35 Landsmænd vandrede om i denne Borgs Haller, og da jeg siden fandt et ensomt Hvilested paa dets grønne afbrudte Volde. For min Tanke stod Billedet af mit Fredrelands mørkeste Nøds- og Fornedrelsestid. Jeg kunde under det kalmarske Festmødes Hast og mangehaande strømmende Udtalelser, blot med faa Ord betegne hvad jeg følte; her hjemme, i en roligere Stund, kan jeg andededes
- 40 fremhæve det. I Kalmar Slot stiftedes et trefoldigt Nordens Foreningspagt; men i dette Forbund stod der en afmægtig Staldbroder, en Umyndiggjort, hvis Arv var forødet, hvis Kraft knækket, hvis Haab i Dvale, og det var Norge. Hvad gavnede det de Andre? Den Afmægtige sank end dybere; men det store navnkundige Verk gik tilgrunde derved, og forsmædelige Kaar, vedvarende
- 45 Friendetvist og beskjemmende Rænker splittede Norden. Atter, i en Forgangenhed, der ligger os nær, fremglimtede Kalmartanken, og atter var Norge den Afmægtige. Men naadigt afvendtes Gjeneagelsen. Det nordiske Forbunds Historie omlagdes paa en anden Grund, et nyt Frembrud viste sig af det Skjulte: Væxt som af en fortørret Rod, Guldglands som af en jordfunden
- 50 Skat. Engang skal ikke blot her, men i hele Norden de Mænd prises, som da, lig hin gudhengivne Patriarch, vovede at haabe mod Haab, og erklærede Norges Folk myndigt; og over al Norden skal engang den følgende Slægt prises, fordi den har bygget Landet og saa strængt omgjerdet Tomten, medens det vanskeligste Arbeide stod paa. Er der vel en Eneste, som troer at dette
- 55 grundlæggende, indgribende Verk, under nogetsomhelst Formynderskab udenfra kunde have naaet denne Fremgang? Nei, dertil hørte Selvregjeringens vaagende Omhu, Selvstændighedsfølelsens vækkende, opofrende og udholdende Kraft.
- 60 Og nu vender jeg mig til Eder, I granskende Mænd. I have seet Væxtens og Fremgangens Tegn, og i Eders Midte findes just den rette Indsigt til at bedømme dem. I vil forstaae at det, der i Norge holder igjen mod den bratte Afslutning af det omfattende Forbund, er en Yttring af det samme Liv, der engang skal styrke Forbundet. Vi ere endnu ikke færdige. Skal I Andre da

standse og vente? O nei, løber paa Banen; I have selv, ogsaa for vor Lykke, Meget at indhente og vinde. Det bliver vor Sag at prøve hvad den længe tilbagetrængte Evnes løste Spændkraft, hvad en lykkelig Forfarning og klare Forholde kan virke til en hurtigere Udvikling.

70

I have seet det nye Norges Fremgang, og Enhver af Eder, der hjembringer inderlig Glæde over denne Erfaring, han er en ret Skandinav. Naar I, saaledes stemte, bære vor Tak til Eders Hjemstavne, tilføier da det Vidnesbyrd, som nu er tilstrækkeligt prøvet og stadfæstet, at i samme Grad som vort Folk føler og
75 fatter sin tiltagende Udvikling, vender det og sin Hu til den store Forening i Norden. Saaledes voxer Norge ind i Forbundet med hævet Skulder og Hoved. Og ere vi endnu ikke færdige, som det kunde udkræves - tryggere se vi dog allerede det Kommende imøde; thi med Guds Magt skal Norge snart, om det gjelder, kunne lignedes ved hin unge Utstein, som gjorde god Tjeneste i Kong
80 Halvs Kæmpelag, skjønt der feilede Noget i at han var udvoxen.

Høitærede, kjere svenske og danske Venner! Dette er Hovedtanken i Norges Skandinavisme; siger det til vore Frænder; bringer dem Upsalafarernes varmeste Tak, medens I hilse fra et trofast Broderfolk!

85

Kilde

J. S. Welhaven: Samlede verker, Oslo 1990-1992, bd. 4, s. 358-360.

Emner

Union

90

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/saaledes-voxer-norge-ind-i-forbundet-med-haevet-hoved>

95

100